

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 27.6.2018.
COM(2018) 492 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**o provedbi Direktive 2014/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o
mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža
velikih brzina**

1. Uvod

Cilj je Direktive 2014/61/EU o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina¹ („Direktiva o smanjenju troškova širokopojasnog pristupa”, dalje u tekstu „Direktiva”) olakšati i potaknuti uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina tako da se nizom usklađenih mjera smanje troškovi.

Direktivu je do 1. siječnja 2016. trebalo prenijeti u nacionalna zakonodavstva država članica kako bi se u svim državama članicama počela primjenjivati od 1. srpnja 2016.

Člankom 12. Direktive od Komisije se zahtijeva da do 1. srpnja 2018. Europskom parlamentu i Vijeću dostavi izvješće o njezinoj provedbi, koje uključuje sažetak o utjecaju mjera i procjenu napretka u ostvarivanju ciljeva Direktive, uključujući i to bi li i na koji način Direktiva mogla dalje pridonositi ostvarivanju ambicioznijih ciljeva širokopojasnog pristupa od onih utvrđenih u Digitalnoj agendi.

Komisija je provedbu Direktive preispitala na temelju sljedećeg:

- vanjske studije o provedbi i praćenju mjera obuhvaćenih Direktivom²,
- izvješća BEREC-a o provedbi Direktive³,
- Izvješća o indeksu digitalnoga gospodarstva i društva za 2018. – poglavlja „Telekomunikacije”,
- drugih izvora podataka, kao što su misije za utvrđivanje činjenica u državama članicama i analiza nacionalnog zakonodavstva koju je provela Komisija.

Ovo je izvješće sastavljeno manje od dvije godine nakon što su nacionalni zakoni kojima se prenosi Direktiva trebali postati primjenjivi, uz velika kašnjenja u mnogim državama članicama. Stoga su dokazi koji su se upotrebljavali kao osnova za procjenu učinka njezinih mjera i napretka u ostvarivanju njezinih ciljeva bili relativno ograničeni. Bez obzira na to, cilj je izvješća postaviti temelje za određivanje osnovnog scenarija s obzirom na koji se u budućnosti može provesti evaluacija.

2. Područje primjene i glavne odredbe Direktive

Područje primjene Direktive

Kako bi se postigle što veće sinergije među mrežama, Direktiva nije upućena samo operatorima elektroničkih komunikacijskih mreža, nego i drugim poduzećima koja osiguravaju fizičke infrastrukture pogodne za smještanje elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža, kao što su struja, plin, voda i kanalizacijski sustavi te usluge grijanja i prijevoza⁴.

¹ SL L 155, 23.5.2014., str. 1.

² Study SMART 2015/0066, performed by a consortium led by WIK Consult, final report available [here](#).

³ BoR (17) 245: http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_berec/reports/7534-berec-report-on-the-implementation-of-the-broadband-cost-reduction-directive

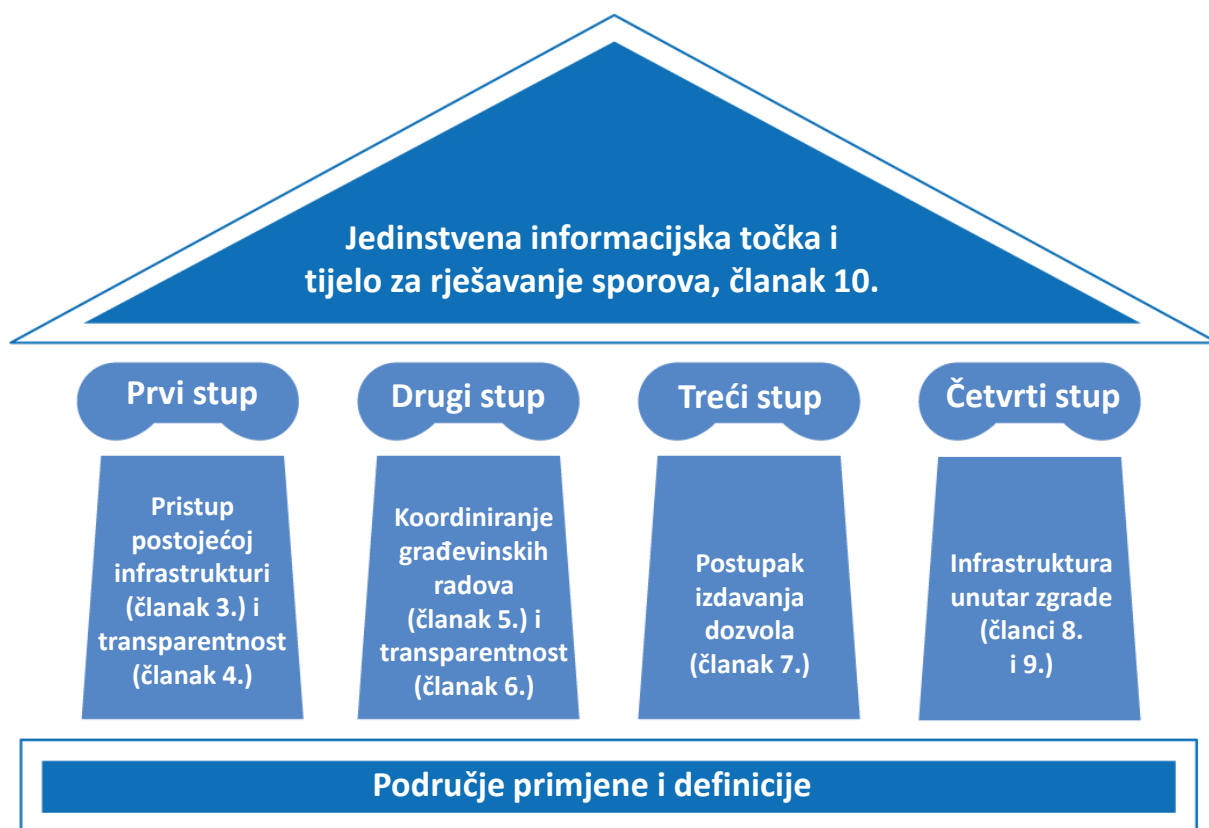
⁴ Članak 2. stavak 1. Direktive.

Područjem primjene Direktive obuhvaćene su „elektroničke komunikacijske mreže velikih brzina“, odnosno mreže koje omogućuju pružanje usluga širokopojsnog pristupa pri brzinama od najmanje 30 Mbit/s⁵.

Nadalje, Direktiva se odnosi samo na „fizičku infrastrukturu”⁶, koja se definira kao „bilo koji element mreže koji je namijenjen za smještanje drugih elemenata mreže, a da pritom i sam ne postane aktivni element mreže”.

Glavne odredbe

Direktiva se sastoji od četiriju stupova i dodatnih zahtjeva u pogledu uspostave jedinstvene informacijske točke i tijela za rješavanje sporova. Ti se zahtjevi odnose na sve stupove, kao i zahtjevi u pogledu utvrđivanja sankcija.

Direktivom se predviđa minimalno usklađivanje, stoga države članice mogu donijeti mjere koje prelaze minimalne zahtjeve Direktive kako bi na bolji način ostvarile njezine ciljeve. Međutim, ako odluče poduzeti takve mjere, države članice moraju osigurati usklađenost s pravom Unije, uključujući s regulatornim okvirom za elektroničke komunikacije.

Prvi stup: pristup postojećoj fizičkoj infrastrukturi i transparentnost

U okviru prvog stupa od svih mrežnih operatora (elektroničke komunikacije, energetska komunalna poduzeća itd.) zahtijeva se da pod pravičnim i razumnim uvjetima operatorima koji namjeravaju uvesti širokopojsne mreže velikih brzina omoguće pristup svojoj fizičkoj

⁵ Članak 2. stavak 3. Direktive.

⁶ Članak 2. stavak 2. Direktive.

infrastrukturi (npr. cijevima, zdencima, ormarićima, stupovima). Pristup se može odbiti na temelju objektivnih, transparentnih i razmjernih kriterija.

Drugi stup: koordiniranje građevinskih radova i transparentnost

Drugim se stupom svim mrežnim operatorima omogućuje koordiniranje građevinskih radova s pružateljima usluga elektroničkih komunikacija. Osim toga, mrežni operatori koji izvode građevinske radove koji se potpuno ili djelomično financiraju javnim sredstvima moraju ispuniti svaki razumni zahtjev za koordiniranje građevinskih radova.

Treći stup: postupak izdavanja dozvola

U okviru trećeg stupa države članice trebaju osigurati da sve relevantne informacije o uvjetima i postupcima za izdavanje dozvola za građevinske radove radi postavljanja komunikacijskih mreža velikih brzina budu dostupne putem jedinstvene informacijske točke i da se odluke povezane s dozvolama u načelu donesu u roku od četiri mjeseca.

Četvrti stup: fizička infrastruktura unutar zgrade

Četvrtim se stupom zahtijeva da sve novoizgrađene i većim dijelom obnovljene zgrade budu opremljene fizičkom infrastrukturom, kao što su male cijevi, u koju se mogu smjestiti mreže velikih brzina te, kada je riječ o višestambenim zgradama, lako dostupnom pristupnom točkom. Pružatelji usluga javnih komunikacijskih mreža moraju pod pravičnim i nediskriminirajućim uvjetima imati pristup pristupnoj točki i fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade ako je udvostručavanje tehnički neizvedivo ili ekonomski neučinkovito.

Ostale odredbe

Naposljetku, države članice trebale bi imenovati jedno tijelo ili više njih koja će biti zadužena za pružanje informacija o fizičkoj infrastrukturi, građevinskim radovima i dozvolama te jedno ili više neovisnih tijela koja će biti zadužena za rješavanje sporova između mrežnih operatora o pristupu infrastrukturi, pristupu informacijama i zahtjevima za koordiniranje građevinskih radova.

3. Doprinos ciljevima gigabitnog društva

Strateški ciljevi EU-a za gigabitno društvo do 2025.⁷ temelje se na predvidivim potrebama u pogledu povezivosti europskog digitalnog društva u narednim godinama.

Pristup mrežnim vezama vrlo visokog kapaciteta nužan je za računalstvo u oblaku, višestruke istodobne upotrebe te druge napredne aplikacije i aplikacije za pametne domove, ali i za profesionalnu upotrebu u više industrijskih sektora, često u kombinaciji s mobilnim pristupom (npr. u proizvodnom sektoru, sektoru zdravstvene skrbi, energetske sektoru, hitnim intervencijskim službama).

⁷ Ciljevi su gigabitnog društva do 2025. sljedeći: 1. gigabitna povezivost za sve glavne pokretače socioekonomskog razvoja, kao što su škole, prijevozna čvorišta i glavni pružatelji javnih usluga, te poduzeća s visokom razinom digitaliziranosti; 2. neprekinuta pokrivenost svih urbanih područja i svih glavnih kopnenih prometnih pravaca tehnologijom 5G; 3. internetska povezivost brzine prijenosa prema korisniku od najmanje 100 Mbit/s koja se može nadograditi na gigabitnu brzinu za sva europska kućanstva. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/improving-connectivity-and-access>

Nove aplikacije neće zahtijevati samo veće brzine, nego i veće brzine učitavanja, otpornost te parametre povezane s pogreškama ili latentnošću. Postavljanje takvih mreža visokog kapaciteta i visoke kvalitete, koje bi se ponajprije trebalo temeljiti na optičkim vlaknima, zahtijevat će velika dodatna ulaganja.

Budući da se njome pridonosi većoj pokrivenosti optičkom mrežnom infrastrukturom, Direktivom bi se mogla omogućiti opća dostupnost širokopojasnog pristupa od 100 Mbit/s koji se može nadograditi na gigabitne brzine.

Isto tako, dijeljenje infrastrukture i koordiniranje građevinskih radova može pridonijeti uvođenju glavnih mreža i veza za pristup visokog kapaciteta u pokretačima socioekonomskog razvoja, kao što su mala i srednja poduzeća, škole ili bolnice, čak i u područjima sa slabom pokrivenošću ili udaljenim područjima⁸.

S obzirom na njihovu ulogu u osiguravanju posredničke veze (eng. backhaul) za ćelije 5G, optičke mreže postaju sve važnije za ostvarenje odgovarajućih ciljeva tehnologije 5G za 2025.

Pristupom postojećoj fizičkoj infrastrukturi u skladu s Direktivom moglo bi se omogućiti tržišno natjecanje u području optičke mrežne infrastrukture, što bi dovelo do kvalitetnijeg širokopojasnog pristupa i većeg izbora za potrošače i poduzeća, među ostalim i u gušće naseljenim područjima. Direktivom bi se stoga mogla potaknuti i ulaganja u optičke mreže kao potpora gustim mrežama, čime bi se pridonijelo pokrivenosti tehnologijom 5G u svim urbanim središtima te duž prometnih putova i potaknuo razvoj bežičnih aplikacija koje se temelje na tehnologiji 5G, uključujući povezana vozila i automatiziranu vožnju.

Direktiva bi mogla imati važnu ulogu i kada je riječ o internetu stvari jer se njome nastoji omogućiti suradnja između potencijalnih korisnika interneta stvari, kao što su prometni sustavi, energetske i vodne sektor, i telekomunikacijskih operatora koji bi mogli osigurati povezivost.

To bi pak moglo potaknuti razvoj aplikacija za pametne gradove, pametnih mreža i mjernih sustava te inteligentnih prometnih sustava, čime bi se stvorili uvjeti za inovacije u budućnosti.

4. Prenošnje i provedba Direktive

U skladu s člankom 13. od država članica zahtijevalo se da do 1. siječnja 2016. donesu i objave nacionalne mjere kojima se prenosi Direktiva te da od 1. srpnja 2016. primjenjuju te mjere.

Nakon donošenja Direktive Komisija je organizirala nekoliko događanja za države članice i dionike te uspostavila brojne kontakte s nacionalnim tijelima kako bi podigla razinu svijesti i pružila smjernice o zahtjevima u pogledu prenošenja.

Ipak, sve države članice osim Italije kasnile su s donošenjem mjera prenošenja, zbog čega je preostalih 27 država članica primilo službene opomene koje je Komisija poslala 23. ožujka 2016. Komisija je zatim 30. rujna 2016. na 19 država članica uputila obrazložena

⁸ Primjerice osiguravanjem pristupa postojećim stupovima kako bi se olakšalo postavljanje mreže u ruralnim područjima.

mišljenja u kojima ih je pozvala na donošenje mjera za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. U međuvremenu su sve države članice osim Belgije izvijestile o potpunom prenošenju Direktive u nacionalno zakonodavstvo.

Budući da je u Direktivi riječ o međusektorskim nadležnostima i da se njome ne utvrđuju samo obveze za telekomunikacijski sektor, nego se ona odnosi i na komunalna poduzeća, zakone o gradnji, upravno pravo itd., njezino se prenošenje često pokazalo složenim zadatkom koji je zahtijevao prilagodbu različitih mjera (među ostalim na regionalnoj i lokalnoj razini) u državama članicama.

S obzirom na to da se Direktiva temeljila na najboljim praksama u određenim državama članicama kako bi se razvile na razini EU-a, mnoge države članice već su imale uspostavljeno primjenjivo nacionalno zakonodavstvo, koje je u pojedinim slučajevima ili aspektima znatno prelazilo zahtjeve Direktive.

Direktiva sadržava niz mogućnosti u okviru kojih države članice određenu infrastrukturu ili određene zgrade mogu izuzeti od njome predviđenih obveza (npr. od obveza u pogledu transparentnosti) ako su takva izuzeća propisno obrazložena.

Te mogućnosti izuzeća u većoj su mjeri iskoristile samo neke države članice. Većina njih nije ih uopće iskoristila ili je odredila da takve mogućnosti podliježu sekundarnom zakonodavstvu koje još nije doneseno.

Direktiva sadržava i nekoliko neobveznih odredbi o čijem prenošenju države članice odlučuju prema vlastitoj prosudbi. U nastavku slijedi pregled načina na koji su države članice primijenile te neobvezne odredbe:

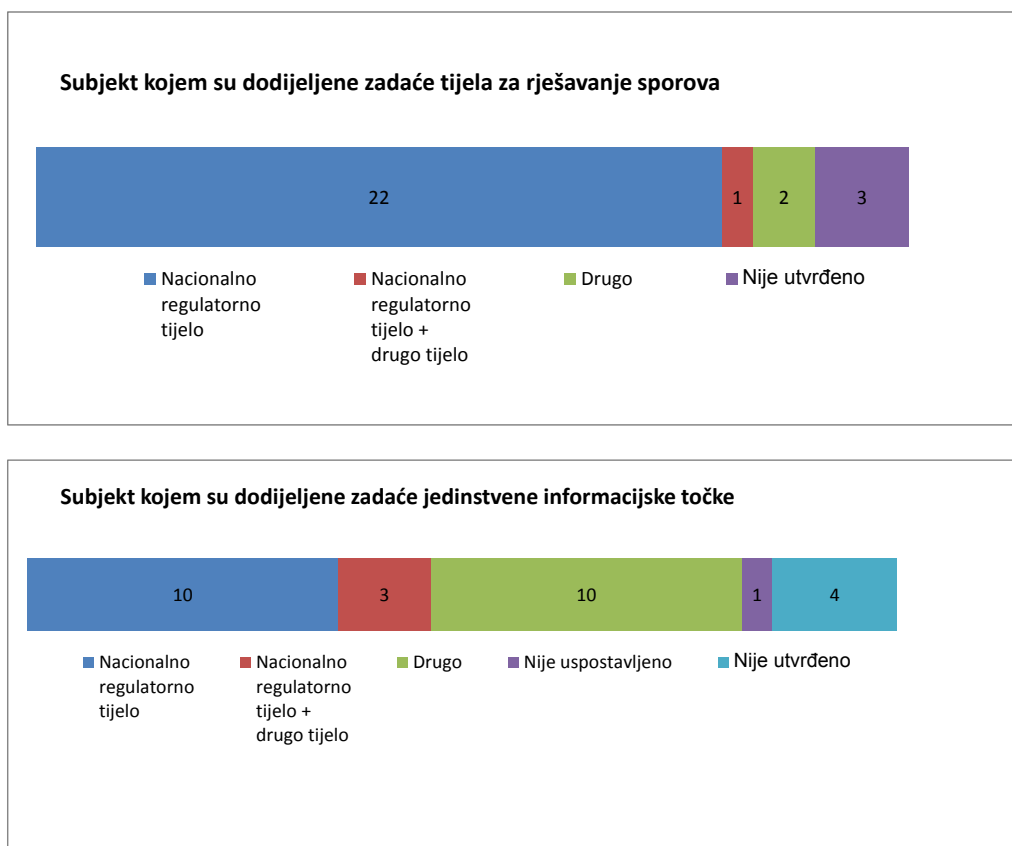
- nekoliko država članica, odnosno Bugarska, Cipar, Danska, Estonija, Njemačka, Finska, Luksemburg, Slovenija i Španjolska, uspostavilo je uzajamno pravo na temelju kojeg se može zatražiti pristup infrastrukturi operatora elektroničkih komunikacijskih mreža radi postavljanja infrastrukture koja nije telekomunikacijska (članak 3. stavak 1.),
- obveze u skladu s kojima se od tijela javnog sektora zahtijeva da putem jedinstvene informacijske točke stave na raspolaganje osnovne informacije o postojećoj fizičkoj infrastrukturi, ako takve informacije mrežnih operatora posjeduju u elektroničkom formatu i u skladu s prirodom zadaća koje obavljaju, postoje, primjerice, u Austriji, Bugarskoj, Cipru, Češkoj, Grčkoj, Finskoj, Litvi, Poljskoj, Portugalu i Slovačkoj (članak 4. stavak 2.),
- pravila o raspodjeli troškova povezanih s koordiniranjem građevinskih radova uspostavljena su, primjerice, u Austriji, Portugalu i Francuskoj (članak 5. stavak 2.),
- elektroničko podnošenje zahtjeva za dozvole putem jedinstvene informacijske točke moguće je u Bugarskoj, Cipru, Danskoj, Estoniji, Latviji, Litvi, Luksemburgu i Malti (članak 7. stavak 2.),
- Portugal i Italija uveli su oznaku „pripremljeno za širokopojasni pristup”, a Španjolska i Njemačka razmatraju hoće li slijediti taj primjer. U Francuskoj postoji norma u pogledu označivanja područja opremljenih optičkom mrežnom infrastrukturom (članak 8. stavak 3.).

Direktivom se predviđa da države članice imenuju jedno neovisno tijelo za rješavanje sporova ili više njih te jedno tijelo ili više njih koja će djelovati kao jedinstvene informacijske točke.

Zadaje tijela za rješavanje sporova bile su dodijeljene nacionalnom regulatornom tijelu odgovornom za rješavanje sporova u skladu s regulatornim okvirom za elektroničke komunikacije, ili pak djelomično nacionalnom regulatornom tijelu u većini država članica te drugim tijelima u samo dvjema državama članicama.

Zadaje jedinstvene informacijske točke bile su dodijeljene nacionalnom regulatornom tijelu ili djelomično nacionalnom regulatornom tijelu u 14 država članica. U 10 država članica za obavljanje funkcije jedinstvene informacijske točke bila su zadužena druga tijela, većinom ministarstvo.

Slika 1 — Zadaće utvrđene u skladu s Direktivom koje su dodijeljene nacionalnim regulatornim tijelima u EU-u

Izvor: BEREC

5. Učinak i napredak

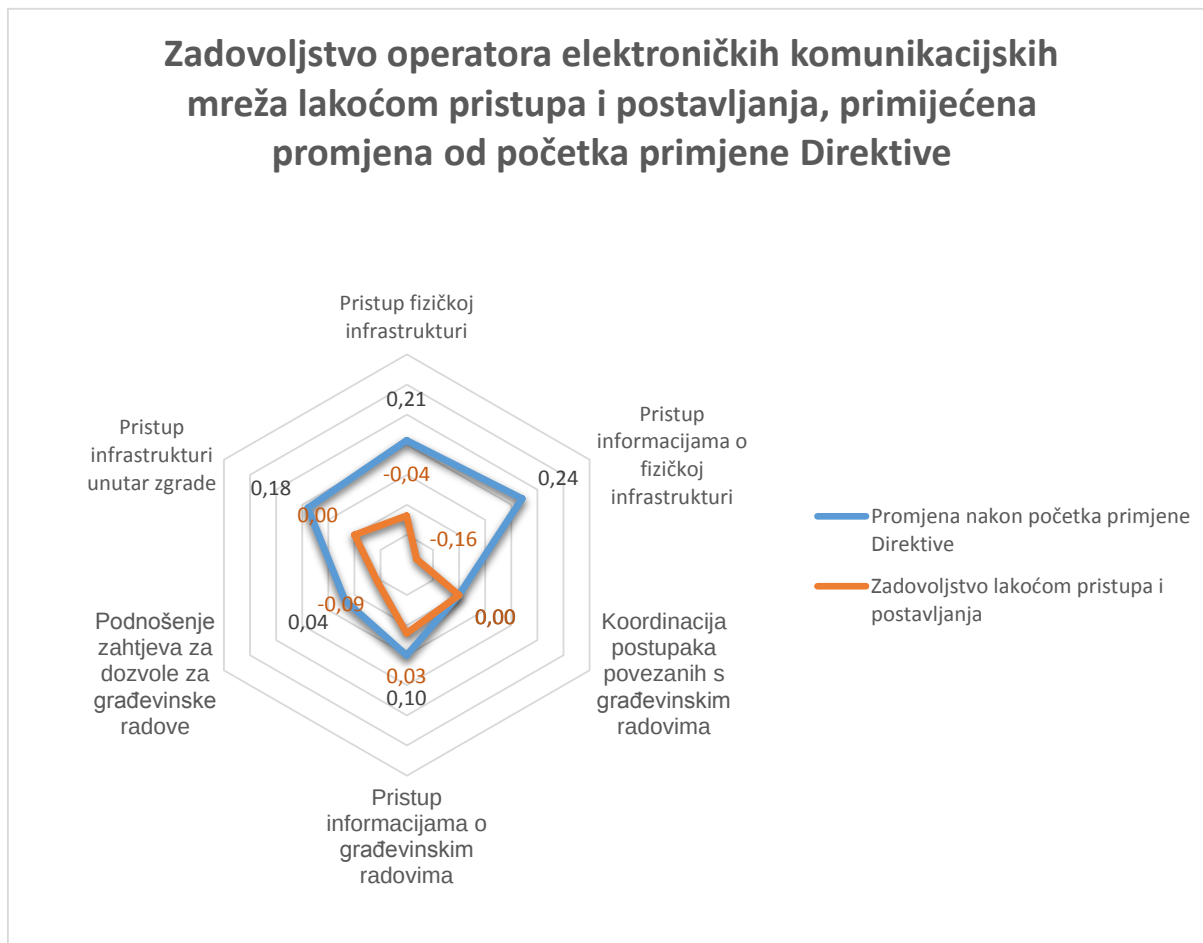
Budući da je ovo izvješće sastavljeno manje od dvije godine nakon roka za primjenu Direktive, a većina je država članica kasnila s prenošenjem Direktive, njezina je primjena u praksi započela tek nedavno, a iskustvo je u tom području zasad ograničeno.

Bez obzira na to, dokazi prikupljeni u državama članicama koje su dosad primjenjivale odredbe slične odredbama iz Direktive te od poduzeća koja su sudjelovala u međusektorskoj suradnji potvrđuju da bi se mogle ostvariti velike koristi, uključujući širenje širokopoasnog pristupa visokog kapaciteta na područja sa slabom pokrivenošću ako ostale države članice budu slijedile taj primjer⁹.

Odgovori u okviru istraživanja provedenog u svrhu studije kojom se potvrđuje ovo izvješće pokazuju da operatori elektroničkih komunikacijskih mreža smatraju da su od početka primjene Direktive ostvarena poboljšanja u području pristupa fizičkoj infrastrukturi (uključujući unutar zgrade) i informacija povezanih s njima. Međutim, ima prostora za daljnja poboljšanja jer su operatori ukazali na ograničen napredak kad je riječ o potpori koordiniranju građevinskih radova, olakšavanju postupka podnošenja zahtjeva za dozvole za građevinske radove ili olakšavanju pristupa zgradama za postavljanje infrastrukture unutar zgrade.

⁹ Vidjeti studiju SMART 2015/0066. Na primjer, ponovna upotreba komunalne infrastrukture omogućila je društvu Open Fiber u Italiji da uštedi do 50 % troškova u početnoj fazi postavljanja optičke mreže FTTH (eng. fiber-to-the-home). Društvo Open Fiber izradilo je plan ulaganja kojim je obuhvaćeno 6 700 udaljenih općina za koje je utvrđeno da su područja „tržišnih nedostataka”.

Slika 2: Zadovoljstvo operatora elektroničkih komunikacijskih mreža lakoćom pristupa postojećoj infrastrukturi i mogućnostima postavljanja u odnosu na primijećenu promjenu u lakoći pristupa i postavljanja od početka primjene Direktive

Izvor: društvo WIK/VVA na temelju odgovora telekomunikacijskih operatora u okviru internetskog istraživanja iz kolovoza 2017.

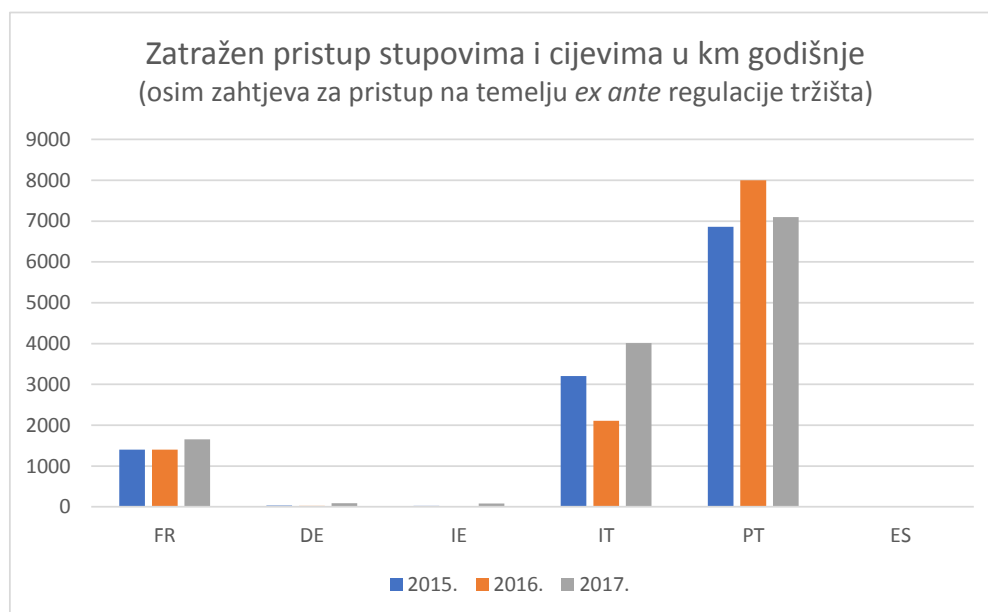
Ti bi se rezultati trebali smatrati osnovnim vrijednostima jer je istraživanje provedeno samo jednu godinu nakon roka za početak primjene Direktive. Razlozi za nezadovoljstvo isto se tako mogu razlikovati ovisno o interesima stranaka.

U sljedećim je odjeljcima podrobnije riječ o svakoj temi, na temelju studije provedene u svrhu ovog izvješća.

Prvi stup: pristup postojećoj fizičkoj infrastrukturi i transparentnost (članci 3. i 4.)

Podaci o upotrebi pristupa postojećoj infrastrukturi upućuju na države članice u kojima je upotreba dosad bila ograničena (Njemačka, Irska i Španjolska) i države članice u kojima je upotreba takvog pristupa dobro razvijena (Francuska, Italija i Portugal). U posljednjim trima zemljama potražnja je postojala i prije provedbe Direktive.

Slika 3: Zatražen pristup stupovima i cijevima (u km) godišnje, od 2015. do prve polovine 2017.

Izvor: društvo WIK-Consult/VVA na temelju istraživanja provedenih među telekomunikacijskim operatorima (osim za FR –izvor: komunalna poduzeća)

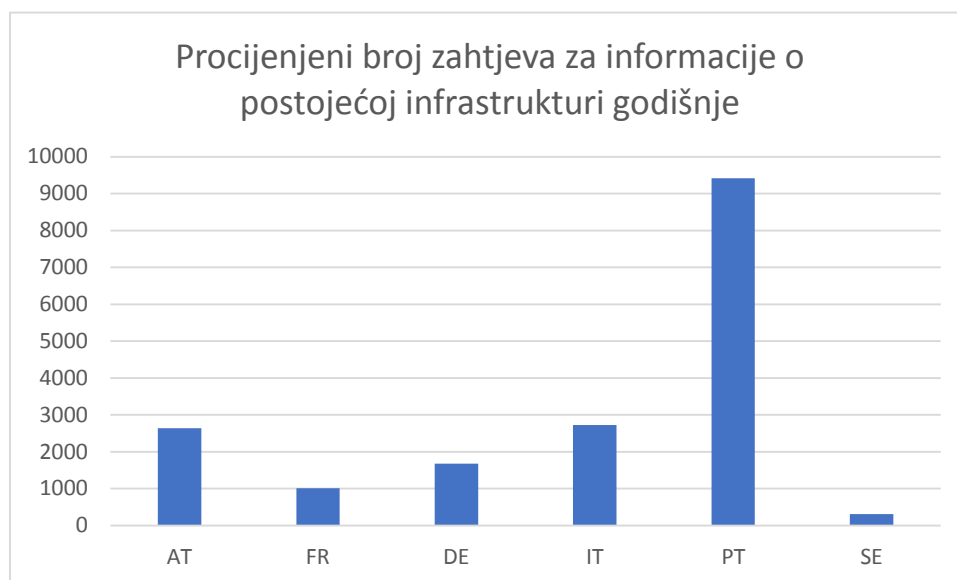
Ipak, sve veći interes za pristup fizičkoj infrastrukturi javlja se u pojedinim državama članicama u kojima je potražnja dosad bila niska. Među njima su Austrija, Belgija, Njemačka, Irska, Švedska i Španjolska.

Operatori smatraju da je Direktivom olakšan pristup fizičkoj infrastrukturi i da je ukupni trošak postavljanja mreže s pomoću fizičke infrastrukture treće strane mnogo ili donekle niži od ukupnog troška postavljanja mreže s pomoću vlastite infrastrukture.

Niska razina upotrebe pristupa u pojedinim zemljama, kao što su Njemačka i Švedska, mogla bi biti povezana i s činjenicom da su općine i komunalna poduzeća u nekoliko slučajeva osiguravali komunikacijsku infrastrukturu vrlo visokog kapaciteta, zbog čega su potencijalnim konkurentima odlučili uskratiti pristup fizičkoj infrastrukturi i umjesto toga predložili alternativna rješenja, kao što su svjetlovodne niti bez prijenosne opreme (*dark fibre*) ili bitstream pristup.

Kada je riječ o transparentnosti, posebno velik broj zahtjeva za informacije o postojećoj fizičkoj infrastrukturi zabilježen je u Portugalu, a znatan broj takvih zahtjeva zabilježen je i u Austriji, Italiji, Njemačkoj te Francuskoj.

Slika 4.: Procijenjeni broj zahtjeva za informacije o postojećoj infrastrukturi godišnje na temelju podataka operatora iz 2016. i izvješća BEREC-a za 2017.

Izvor: društvo WIK/VVA na temelju podataka prikupljenih u okviru istraživanja provedenih među telekomunikacijskim operatorima za 2016. (FR, IT, PT) te izvješća BEREC-a BoR (17) 245 (AT, DE, SE)

Nekoliko dionika smatra da su se uvjeti za pristup informacijama o postojećoj infrastrukturi nakon početka provedbe Direktive poboljšali, a drugi su ukazali na to da u određenim državama članicama jedinstvena informacijska točka možda ne funkcionira djelotvorno ili je provedena samo u manjoj mjeri.

Pristup infrastrukturi najbolje je iskorišten u državama članicama u kojima se informacije pružaju na djelotvoran način i u kojima su dobro razrađena pravila ili preporuke o uvjetima određivanja cijena i/ili ugovornim uvjetima. Određeni čimbenici koji su pridonijeli dobrim rezultatima u tim zemljama uključuju uvođenje sveobuhvatne jedinstvene informacijske točke, pravila (u obliku zakonodavstva, smjernica ili rješavanja sporova) o određivanju cijena pristupa, referentne ponude i pravila kojima se reguliranim komunalnim poduzećima omogućuje da barem djelomično iskoriste prednosti prihoda od omogućavanja pristupa.

Razina korištenja pristupa infrastrukturi u drugim državama članicama mogla bi se stoga povećati kada se jasnije utvrde ugovorni uvjeti i načela određivanja cijena. Potpuna uspostava jedinstvenih informacijskih točaka u državama članicama u kojima to još nije ostvareno isto bi tako mogla pridonijeti većoj razini korištenja pristupa.

Drugi stup: koordiniranje građevinskih radova i transparentnost (članci 5. i 6.)

Nacionalna regulatorna tijela i dionici općenito su manje pozornosti posvetili koordiniranju građevinskih radova nego pristupu postojećoj infrastrukturi u skladu s Direktivom.

O broju sporazuma o koordiniranju građevinskih radova bila je dostupna samo ograničena količina informacija, a informacije o opsegu mreže obuhvaćenom takvim zahtjevima nisu bile dostupne. Prema dostupnim podacima u Belgiji, Sloveniji i Italiji zabilježena je znatna aktivnost u području koordiniranja građevinskih radova (više od 200 podnesenih ili primljenih zahtjeva po zemlji 2016.), a određena razina aktivnosti zabilježena je u Španjolskoj,

Portugalu, Austriji i Francuskoj. U gotovo svim navedenim slučajevima zahtjevi za koordiniranje podneseni su i 2015., prije datuma početka primjene Direktive. Od donošenja Direktive nije zabilježeno vidljivo uzlazno kretanje u području koordiniranja građevinskih radova.

Pružatelji usluga elektroničkih komunikacija smatraju da je ukupni trošak postavljanja mreža koordiniranjem radova niži nego ako se to provodi zasebno. Međutim, uštede su se uglavnom smatrale manjima od ušteda koje bi se mogle ostvariti dijeljenjem fizičke infrastrukture.

Manji broj država članica zauzeo je proaktivne pristupe kada je riječ o transparentnosti pri zajedničkom postavljanju nego kada je riječ o informacijama o postojećoj infrastrukturi. Operatori su izrazili zabrinutost zbog nedovoljne transparentnosti i nepostojanja jedinstvene informacijske točke, što može utjecati na stupanj provedbe zajedničkog postavljanja.

Dijeljenje troškova u kontekstu zajedničkog postavljanja može biti poseban izvor nezadovoljstva i sporova. U tom se kontekstu prakse razlikuju u različitim zemljama, ali i unutar određene zemlje, a sežu od naplate dodatnih troškova do ravnomjerne raspodjele troškova. Dok se u slučaju ravnomjerne raspodjele troškova operatorima elektroničkih komunikacijskih mreža može činiti da snose nerazmjerni udjel troškova u odnosu na komunalna poduzeća, naplata dodatnih troškova među komunalnim poduzećima koja pružaju i usluge elektroničke komunikacije može izazvati zabrinutost da ih se tako obvezuje na davanje ponuda konkurentima kojima bi mogli narušiti svoje poslovanje.

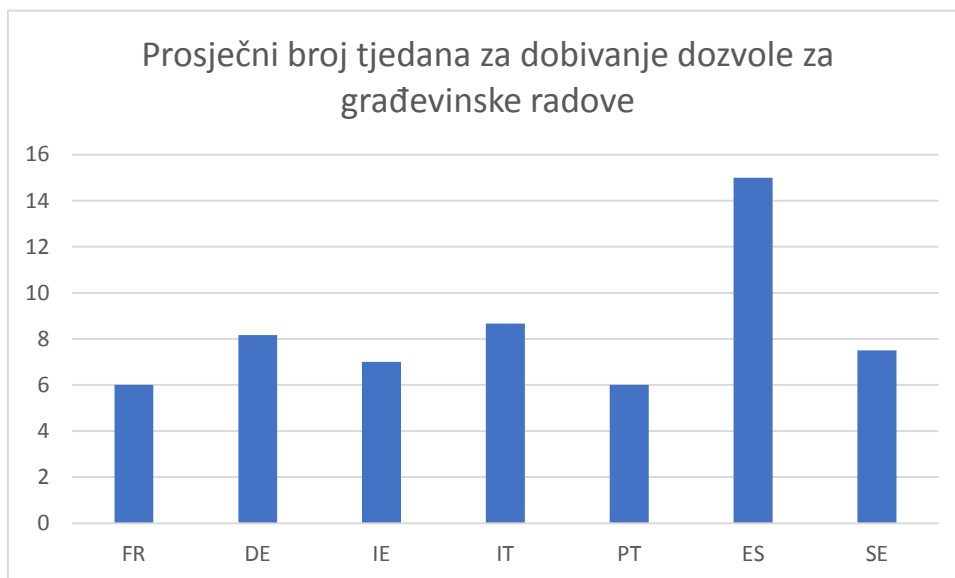
Uspostavljanjem detaljne jedinstvene informacijske točke, utvrđivanjem posebnih postupaka za koordiniranje građevinskih radova i razrađivanjem (na komercijalan ili reguliran način) pravila o raspodjeli troškova mogao bi se povećati interes za zajedničko postavljanje. Neke ili sve te mjere poduzete su u Belgiji, Italiji i Portugalu, zemljama u kojima se često provodi zajedničko postavljanje.

Treći stup: postupak izdavanja dozvola (članak 7.)

Dostupnost informacija o dozvolama i postupcima izdavanja dozvola zasad se nije poboljšala. Čini se da i u slučajevima u kojima postoje jedinstvene informacijske točke povezane s postupcima podnošenja zahtjeva operatori možda nisu svjesni njihova postojanja ili sumnjaju u njihovu djelotvornost. Rokovi za podnošenje zahtjeva za dozvole nisu se provodili u svim državama članicama, a samo je nekoliko država članica odlučilo uvesti mogućnost elektroničkog podnošenja zahtjeva.

Iz dostupnih informacija vidljivo je da su se dozvole za građevinske radove u prosjeku obrađivale u roku od četiri mjeseca. Međutim, operatori u pojedinim državama članicama izrazili su zabrinutost zbog velikih razlika u vremenu potrebnom za obradu dozvola, ovisno o lokalnim tijelima o kojima je riječ. Operatori u Njemačkoj u pojedinim slučajevima ukazali na kašnjenja dulja od šest mjeseci, dok su razlike u vremenu zabilježene i u Španjolskoj te Italiji.

Slika 5.: Prosječno vrijeme (u tjednima) za izdavanje dozvole za građevinske radove (na temelju istraživanja provedenog među operatorima)

Izvor: društvo WIK/VVA na temelju istraživanja provedenog među operatorima

Četvrti stup: fizička infrastruktura unutar zgrade (članci 8. i 9.)

Čini se da je djelotvorna provedba odredbi o infrastrukturi unutar zgrade povezana s definicijom normi kojima se utvrđuje na što se odnose infrastruktura unutar zgrade prilagođena vezi velike brzine i povezana pristupna točka te s mehanizmima za praćenje i provedbu kojima se jamči pridržavanje tih normi.

Primjerice, u Francuskoj, Portugalu i Španjolskoj obveznim se normama utvrđuje način na koji se infrastruktura mora postaviti i mjesto na kojem se mora nalaziti pristupna točka. Infrastruktura prilagođena za širokopojasni pristup u tim je zemljama postavljena na relativno velikom području, a prethodno navedene norme pridonose visokim stopama postavljanja mreže FTTH/B u Portugalu i Španjolskoj¹⁰.

Većina dionika oznake „pripremljeno za širokopojasni pristup” smatra dobrim načinom na koji se može poduprijeti postavljanje i prihvaćanje mreža velikih brzina, no takve su oznake zasad uvedene samo u nekoliko država članica. Nadalje, oznake „pripremljeno za širokopojasni pristup” uvedene su tek nedavno, stoga je prerano za ocjenu njihova prihvaćanja.

Kada je riječ o pristupu fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade, dionici nisu primijetili veću promjenu od početka provedbe Direktive jer su odredbe već bile uspostavljene ili su tek nedavno prenesene. Određena poboljšanja zabilježena su u Španjolskoj i Italiji, u pogledu smanjenja broja slučajeva u kojima je vlasnik zgrade uskratio pristup. Bez obzira na to, operatori u pojedinim državama članicama imali su problema s dobivanjem dozvola za pristup stambenim zgradama (od vlasnika zgrada) kako bi se postavila i nadogradila infrastruktura unutar zgrade za širokopojasne mreže velikih brzina.

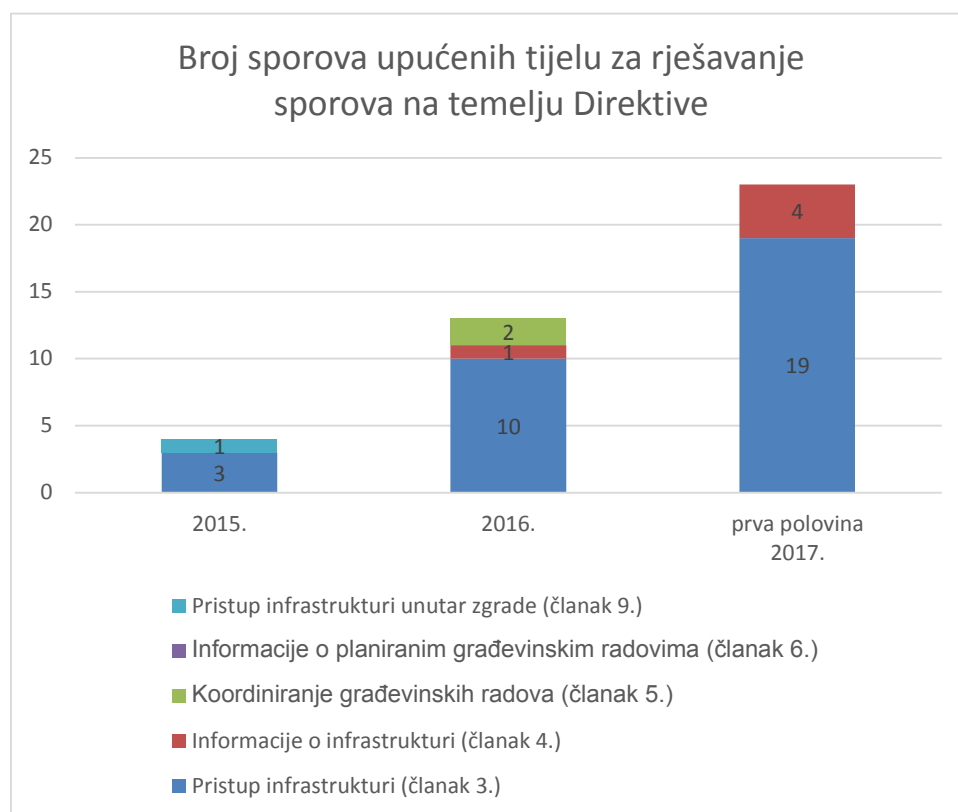
¹⁰ Studija iz 2016. o širokopojasnoj pokrivenosti u Europi pokazuje da je u lipnju 2016. mreža FTTH bila dostupna u 86 % kućanstava u Portugalu i 63 % kućanstava u Španjolskoj. Pokrivenost se otad nastavlja širiti.

Države članice koje još nisu utvrdile pravila ili riješile sporove povezane s pristupom infrastrukturi unutar zgrade mogle bi učiti iz primjera Francuske, Portugala i Španjolske, čija iskustva pokazuju da uspostavljanje tehničkih normi za pristupnu točku, zajedno s pravilima o uvjetima pristupa infrastrukturi unutar zgrade, može pridonijeti većoj sigurnosti i povećanju razine upotrebe pristupa infrastrukturi unutar zgrade.

Postupci rješavanja sporova

Od 2015. do prve polovine 2017. zabilježeno je 40 sporova koji su u skladu s Direktivom ili prethodnim sustavima, ako je to primjenjivo, bili upućeni tijelu za rješavanje sporova. Zabilježeno je povećanje broja sporova od početka primjene Direktive, pri čemu su 23 spora samo u prvoj polovini 2017. upućena tijelu za rješavanje sporova. Velika većina sporova bila je povezana s pristupom postojećoj infrastrukturi (83 % 2017.) ili informacijama o postojećoj fizičkoj infrastrukturi (14 %).

Slika 6.: Broj sporova

Izvor: društvo WIK-Consult/VVA na temelju upitnika provedenih među nacionalnim regulatornim tijelima – 24 ispitanika

Većina je država članica odredila zakonske rokove za rješavanje sporova u skladu s rokovima utvrđenima u Direktivi. U pojedinim su slučajevima odredile i kraće rokove¹¹. Međutim, u praksi, rokovi su u nekoliko slučajeva premašeni zbog internih (npr. složenost rješavanja ključnih pitanja kao što je određivanje cijena) ili vanjskih razloga (npr. primjena posredovanja, rad na

¹¹ Npr. HR, HU, IT, PL odredile su rok od dva mjeseca za rješavanje sporova povezanih s člankom 3.

koordiniranju), a pojedini su operatori izrazili zabrinutost u vezi s time da su postupci rješavanja sporova zapravo možda pridonijeli dodatnim kašnjenjima.

U nekoliko država članica nacionalna regulatorna tijela započela su sa sastavljanjem pravila ili smjernica o rješavanju sporova (npr. postupak koji će nacionalno regulatorno tijelo vjerojatno slijediti pri rješavanju sporova), čime bi se mogla povećati pravna sigurnost te smanjiti trud i skratiti vrijeme koje je potrebno uložiti u rješavanje sporova.

6. Preporučene mjere

Djelotvorna i pravodobna provedba Direktive ključna je, ne samo kako bi se osiguralo da se ostvare njezini ciljevi, nego i kako bi se ostvarili strateški ciljevi gigabitnog društva te provele ostale mjere koje je Komisija predvidjela kako bi se poduprlo postavljanje širokopojsnih mreža, npr. paket alata za širokopojsni pristup u ruralnim područjima¹².

Dosadašnja iskustva pokazuju da bi trebalo poduzeti sljedeće mjere kako bi se omogućila što djelotvornija provedba Direktive i olakšalo ostvarenje njezinih ciljeva:

1. Osiguravanje transparentnosti kao preduvjet za zajedničku upotrebu fizičke infrastrukture i zajedničko postavljanje

U tu bi svrhu trebalo uspostaviti jedinstvene informacijske točke u svim državama članicama, ali ih i odgovarajuće opremiti kako bi im se omogućilo da djelotvorno obavljaju svoje zadaće. Kada je riječ o postojećoj infrastrukturi, jedinstvena informacijska točka mogla bi se dodatno poboljšati tako da se provede mapiranje te uključe podaci o dostupnosti i kapacitetu. U slučaju zajedničkog postavljanja države članice trebale bi uzeti u obzir proaktivni pristup u okviru kojeg se od relevantnih javnih (i, prema potrebi, privatnih) subjekata zahtijeva da unaprijed izvijeste o planovima postavljanja i pozovu zainteresirane strane da dostave svoje odgovore. Nacionalni i regionalni stručni uredi za uvođenje širokopojsnog pristupa¹³ mogli bi biti dodatni izvor informacija, koordiniranja i razmjene najboljih praksi.

2. Povećanje regulatorne sigurnosti u pogledu uvjeta, uključujući određivanje cijena i raspodjelu troškova

Nacionalna regulatorna tijela ili druga tijela to bi mogla učiniti tako da sastave smjernice u kojima će navesti metodologiju koja bi se upotrebljavala za rješavanje sporova, način na koji bi se raspodijelili troškovi dijeljenja infrastrukture ili zajedničkog postavljanja te mjeru u kojoj bi regulirana komunalna poduzeća mogla iskoristiti prednosti ušteda troškova ili prihoda koji proizlaze iz suradnje.

3. Osiguravanje veće opće učinkovitosti postupka izdavanja dozvola

Prvo, ključno je osigurati dostupnost informacija o dozvolama na središnjoj razini putem jedinstvenih informacijskih točaka. Drugo, relevantna tijela trebala bi strogo provoditi rokove za izdavanje dozvola. Treće, države članice trebale bi razmotriti uvođenje mogućnosti elektroničkog podnošenja zahtjeva za dozvole putem jedinstvene informacijske točke.

¹² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/european-commission-joins-forces-help-bringing-more-broadband-rural-areas>

¹³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-competence-offices>

4. Izrada normi za pristup fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade i jasnih pravila o takvom pristupu

Države članice koje to još nisu učinile trebale bi razmotriti utvrđivanje normi za infrastrukturu unutar zgrade i povezane sustave označivanja širokopojasnog pristupa. Trebalo bi poduzeti proaktivne mjere (koje bi, na primjer, provodila nacionalna regulatorna tijela) kako bi se osiguralo utvrđivanje jasnih pravila o uvjetima i cijenama pristupa infrastrukturi unutar zgrade.

5. Promicanje bolje suradnje među regulatorima

Koordinacija među regionalnim i lokalnim tijelima te sektorskim regulatorima posebno je važna za koordiniranje građevinskih radova ili pristup općinskoj infrastrukturi. BEREC, ACER i ostale sektorske regulatorne skupine na razini EU-a mogli bi razmotriti i sastavljanje smjernica o najboljim praksama u pogledu ugovornih uvjeta i pristupa određivanju cijena/raspodjeli troškova¹⁴.

6. Osiguravanje učinkovitog prikupljanja podataka o ključnim pokazateljima uspješnosti

Kako bi se omogućili neprestano praćenje i buduća evaluacija provedbe Direktive, nacionalna regulatorna tijela i/ili tijela za rješavanje sporova trebala bi prikupljati podatke o opsegu pristupa fizičkoj infrastrukturi na temelju Direktive te o udjelu zajednički postavljenih mreža velikih brzina. Države članice od lokalnih bi tijela trebale prikupljati podatke o rokovima za izdavanje dozvola i broju zgrada za koje je izdan certifikat kojim se potvrđuje da je unutar njih postavljena infrastruktura prilagođena vezi velike brzine.

¹⁴ U tom je pogledu BEREC već započeo s radom na izvješću o određivanju cijena pristupa infrastrukturi i građevinskim radovima.